

Principper for investeringer i fremtidens sygehusstruktur - hvordan inddrage patientsikkerhed?

Baggrund

I aftale mellem Regeringen og Danske Regioner om regionernes økonomi for 2008 er fremtidens sygehusstruktur beskrevet i kapitel 3. Herudover er der i bilag 2 nævnt en række principper, der skal ligge til grund for fremtidige beslutninger om investeringer i sygehusprojekter.

Til vurdering af de konkrete større strukturelle anlægsprojekter skal ekspertudvalget afgive indstilling til regeringen, hvorvidt de enkelte projekter opfylder principperne.

I principperne er ordet patientsikkerhed nævnt en enkelt gang som et aspekt af kvalitet i forhold til en specialeplanlægning, der forudsætter samling af funktioner på færre enheder. Herudover skal ekspertudvalget foretage en generel vurdering af de konkrete projekter i forhold til driftsøkonomisk rentabilitet, effektivitet og kvalitet. På det grundlag vil det være relevant også at inkludere en generel vurdering i forhold til patientsikkerhed.

Dansk Selskab for Patientsikkerhed har derfor taget initiativ til at formulere en række kriterier, der kan lægges til grund for vurderingen af regionernes projekter.

Generelle kriterier

Agency for Health Care Research and Quality (AHRQ) udgav i 2005 et omfattende kompendium (1), hvori en række forskningsresultater og erfaringer fra programmer for patientsikkerhed er refereret. En af artiklerne (2) bygger på erfaringerne fra bygningen af St. Joseph's Hospital i Wisconsin, der er opført ud fra principperne om evidence based design.

Med afsæt i den artikel kan man omsætte anbefalingerne til danske forhold og uddrage en række generelle kriterier til brug for en vurdering af regionernes overordnede planer og mere detaljerede projekter. Se skema på side 2.

Specifikke kriterier

Center for Health Design udgav i 2004 en rapport, der ud fra en gennemgang af flere tusinde videnskabelige artikler identificerede mere end 600 studier, der til sammen gav dokumentation for begrebet evidence based design.

Efterfølgende har Center for Health Design vurderet de emner, der indgår i evidence based design i forhold til styrken af evidens.

Disse emner er bearbejdet til danske forhold og suppleret med en række tjekpunkter, der kan anvendes til vurdering af, hvorvidt der i regionernes konkrete anlægsprojekter er taget højde for specifikke principper, der kan bidrage til øget patientsikkerhed. Se skemaer sider 3 - 5.

Generelle kriterier til brug for en overordnet vurdering af sygehusplaner

	ja	nej	ej relevant
<ul style="list-style-type: none"> Regionens sygehusplan(er) indeholder overvejelser om patientsikkerhed 			
<ul style="list-style-type: none"> Personer med viden om patientsikkerhed er repræsenteret i projektorganisationen 			
<ul style="list-style-type: none"> Den/de ansvarlige for anlægsprojekterne får videresendt relevante utilsigtede hændelser 			
<ul style="list-style-type: none"> Analyser af utilsigtede hændelser er anvendt forud for design af nye faciliteter (fx analyser af fald, medicineringsfejl, selvmord, hjertestop, brand og ildspåsættelser, strømsvigt) 			
<ul style="list-style-type: none"> Der gennemføres / er planer om patientsikkerhedsrunder (3) med fokus på fysiske rammer og arbejdstilrettelæggelse 			
<ul style="list-style-type: none"> Personale, patienter og pårørende er inddraget og har mulighed for at bidrage med viden og erfaringer 			
<ul style="list-style-type: none"> Metoden fejlkildeanalyse (4) bliver benyttet til at identificere risici og dermed forebygge fejl 			
<ul style="list-style-type: none"> Mock-ups og simulationer er anvendt til optimering af patientsikkerhed 			

Specifikke kriterier til brug for en vurdering af konkrete anlægsprojekter

Antallet af stjerner indikerer, at jo flere stjerner des stærkere evidens for, at de fysiske rammer har indflydelse på hospitalets behandlingsresultater og effektivitet:

<p>☆☆☆☆☆ ☆☆☆☆</p>	<p>Mange gode studier. Færre, men stærke studier.</p> <p>I de fysiske rammer skal der især tages højde for disse faktorer.</p>
<p>☆☆☆</p>	<p>Relativt færre studier.</p> <p>Dog omhandler studierne vigtige emner, men yderligere forskning er påkrævet.</p>
<p>☆☆ ☆</p>	<p>Få studier med overbevisende sammenhæng.</p> <p>Der er behov for yderligere forskning.</p>

Patienter og pårørende: Mindre stress, styrket helingsproces, øget livskvalitet		
Faktorer	Tjekpunkter	Evidens
<p>Støjreduktion Forbedret søvn</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Støjdæmpende loftplader ▪ Støjdæmpende gulvbelægning ▪ Lydabsorberende overflader ▪ Lydafskærmet udstyr (fx respiratorer, infusionspumper) ▪ Lydløse kaldesystemer ▪ Enestuer 	<p>☆☆☆☆</p>
<p>Klar logistik</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ System for skiltning og vejvisning – ude og inde ▪ "Global struktur" (fx entydigt at bevæge sig fra ét sted til et andet) 	<p>☆☆☆☆</p>
<p>Social støtte</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rummelige enestuer, hvor pårørende kan være til stede over tid ▪ Opholdsarealer (fx til samvær eller spisning i mindre grupper) 	<p>☆☆☆☆</p>
<p>Lys</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dags- og kunstlys (fx østvendte patientstuer, fleksibel brug af kunstlys til at sikre døgnrytme eller forebygge depression) 	<p>☆☆☆</p>
<p>Natur</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Udsyn og adgang til haver eller grønne områder 	<p>☆☆☆</p>

Personale: Stressreduktion, mindre træthed – øget effektivitet		
Faktorer	Tjekpunkter	Evidens
Støjreduktion	<ul style="list-style-type: none"> Se forrige tabel 	★ ★ ★ ★
Lys	<ul style="list-style-type: none"> Se forrige tabel 	★ ★ ★ ★
Færre skridt	<ul style="list-style-type: none"> Indretning, der understøtter arbejdsgange (fx radiære sengeafsnit, decentrale overvågningsstationer, decentrale depotrum) 	★ ★ ★
Få afbrydelser	<ul style="list-style-type: none"> Indretning af medicinrum, der understøtter arbejdsgange Fysiske barrierer (fx bemandede skranke foran rum, hvor personalet kan arbejde uforstyrret samt rum til pause og kollegialt samvær, adskilt men ikke isoleret fra professionelle funktioner) 	★ ★ ★
Ergonomi	<ul style="list-style-type: none"> Udstyr og indretning, der beskytter mod arbejdsskader. 	

Øget patientsikkerhed og kvalitet		
Faktorer	Tjekpunkter	Evidens
Færre Infektioner	<ul style="list-style-type: none"> Beskyttelse mod luftbåren smitte (ventilationssystemer, luftfiltre, luftudskiftning, lufttryk og -fugtighed) Beskyttelse mod kontaktbåren smitte (fx enestuer, der begrænser person-person og person-overflade-person smitte, giver mulighed for bedre rengøring efter udskrivelse af en patient, bidrager til bedre håndhygiejne) Spritdispensere "at the point of care" (en armlængde fra patienten) og håndvaske, der er placeret let tilgængelige 	★ ★ ★ ★ ★
Entydig kommunikation	<ul style="list-style-type: none"> Enestuer 	★ ★ ★
Fortrolighed	<ul style="list-style-type: none"> Mulighed for at observere, undersøge og tale med patienten uden, at uvedkommende overhører det 	
Færre patientfald	<ul style="list-style-type: none"> Faldsikrede sengestuer og baderum (fx via lys, farver, gulvbeklægning, kaldesystemer, velovervejede ganglinjer) Rummelige enestuer og baderum (fx plads til hjælpemidler og hjælpere, plads til at pårørende kan være til stede over tid) Decentrale overvågningsstationer 	★ ★

Færre medicineringerfejle	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gennemtænkt belysning i medicinrum ▪ Etablering af "afbrydelsesfrie zoner" ▪ Observation af medicineringsprocessen forud for design af medicinrum 	★
---------------------------	---	---

Generel øget kvalitet – effektiv brug af ressourcer

Tjekpunkter	Evidens
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Enestuer ▪ "Acuity-adaptable" enestuer og dermed færre overgange og mindsket risiko for brist i kommunikation samt medicineringerfejle ▪ Komfortable og æstetiske rammer. 	★★★★★

Baggrundsmateriale

- (1) *Advances in Patient Safety: From Research to Implementation*. Volumes 1-4, AHRQ Publication Nos. 050021 (1-4). February 2005. Agency for Healthcare Research and Quality, Rockville, MD. <http://www.ahrq.gov/qual/advances/>.
- (2) Reiling J. G. Creating a Culture of Patient Safety through Innovative Hospital Design. *Advances in Patient Safety: From Research to Implementation*. Volume 2, Concepts and Methodology. AHRQ Publication Nos. 050021 (1-4). February 2005. Agency for Healthcare Research and Quality, Rockville, MD. <http://www.ahrq.gov/qual/advances/>.
- (3) Patientsikkerhedsrunde – et ledelsesredskab. Dansk Selskab for Patientsikkerhed. December 2006.
- (4) Fejlkildeanalyser. Dansk Selskab for Patientsikkerhed. April 2005.
- (5) Ulrich R. Zimring G. The Role of the Physical Environment in the Hospital of the 21st Century: A Once-in-a-Lifetime Opportunity. Center for Health Design. September 2004.
- (6) Patientsikkerhed i Den Danske Kvalitetsmodel. Dansk Selskab for Patientsikkerhed. Oktober 2006.